EITEM AR YR AGENDA: 10

AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU
PANEL GWEITHREDOL

24ain Medi 2007

Manylion y Gyllideb ar gyfer 2008/09

Adroddiad gan Dawn Docx
Prif Swyddog Cynorthwyol (Cyllid & Chaffael)

Diben yr Adroddiad

1. I ddarparu rhagor o wybodaeth ynglŷn â'r pwysau ar gyllideb refeniw yr Awdurdod ac i roi mwy o fanylion ar feysydd o'r gwasanaeth lle gellir gwneud arbedion effeithlonrwydd

2. Gwneir sylwadau hefyd ar y setliad grant cefnogi refeniw ar gyfer 2008/09 ymlaen.

Cefndir

3. Cyflwynwyd papur yng nghyfarfod diwethaf y Panel Gweithredol yn rhoi amlinelliad o gyllideb 2008/09. Roedd yn gosod rhai o'r pwysau ariannol mae'r Gwasanaeth yn wynebu yn y tymor byr a'r tymor canolig. Mynegodd aelodau eu dymuniad i dderbyn rhagor o wybodaeth am y gyllideb refeniw mewn papur dilynol.

4. Man cychwyn cyllideb y flwyddyn nesaf yw cyllideb refeniw 2007/08 o £29.5 miliwn. Bydd aelodau yn cofio nad oedd y gyllideb yma'n darparu am unrhyw chwyddiant i gyflenwadau a gwasanaethau. Roedd hyn, mewn effaith, yn doriad o 2.5% ar draws yr holl gyflenwadau a gwasanaethau ar amser lle'r oedd costau tanwydd ac egni yn codi'n gyflym.

Manylion

5. Mae'r gyllideb o £29.5 miliwn yn cynnwys

	£ miliwn	% o'r gyllideb	Nifer o staff	Cyfatebol yn llawn amser
Diffoddwyr Tân Llawn Amser a Swyddogion	15	51%	298	298
Diffoddwyr Tân ar y system dyletswydd rhan amser	4.7	16%	578	540
Staff yr Ystafell Reoli	1.0	3.4%	31	31
Staff Cefnogi	2.2	7.4%	118	106
Hyfforddiant	0.3	1%		
Costau'r Adeiladau – costau rhedeg	1.0	3.4%		
Costau Trafnidiaeth – costau rhedeg	1.0	3.4%		
Cyflenwadau a Gwasanaethau (yn cynnwys Gwasanaethau Pwyllgor)	2.3	7.7%		
Cyfalaf Ariannu	2.0	6.7%		

Costau gweithwyr

6. Fel a welir uchod, mae'r mwyafrif y gyllideb wedi ei wneud o gostau gweithwyr ac oherwydd hyn, mae'r nifer o swyddi sydd eu hangen i ddarparu'r Gwasanaeth yn cael ei adolygu'n gyson. Mae adolygiadau staffio ffurfiol wedi digwydd dros y bedair mlynedd diwethaf, dechreuodd hyn gydag adolygiad o dîm y prif swyddog yn 2001 oedd wedi lleihau dwy o'r swyddi i un swydd Prif Swyddog Cynorthwyol ac adolygiad i'r swyddogion yn 2003 cyn yr ailstrwythuro yn 2004. Yn 2004 ymgymerwyd ag adolygiad pwysig i gefnogaeth a staffio TGCh a datblygwyd adolygiad allanol ac achos busnes ar gyfer tîm mewnol ar gyfer cyfathrebu yn 2005. Un o'r cynigion yn y Cynllun Lleihau Risg drafft presennol yw i wneud adolygiad pellach o swyddogion wrth gefn. Yn olaf, mae adolygiad o'r swyddogaeth Adnoddau Dynol ar ddechrau, yn ogystal ag adolygiad Cymru gyfan i ddarpariaeth a chynhaliaeth y fflyd.

Costau gweithwyr (parhad)

7. Yn gyffredinol, pan fydd swydd wag yn codi, fe'i hadolygir gan y Prif Swyddog Tân a gwneir penderfyniad os y dylid parhau gyda'r swydd, neu symud yr adnoddau i faes arall o'r Gwasanaeth. Enghraifft ddiweddar oedd y penderfyniad i beidio ag amnewid swydd reoli ond i ddefnyddio'r arian i benodi i ddwy swydd rheng flaen.

8. Rhaid i bob swydd newydd gael ei hariannu o arbedion effeithlonrwydd neu gan adrannau sy'n ailstrwythuro. Er enghraifft, eleni, ariannwyd swydd iechyd a diogelwch oedd gwir hangen, oedd yn adran un person, trwy ostwng lefelau stoc yn y storfa ac ariannwyd mecanydd ychwanegol trwy ostwng maint y gwaith sy'n cael ei is-gontractio i gontractwyr allanol.

9. Mae'r amrediad o wasanaethau Cefnogi sydd eu hangen i gefnogi staff rheng flaen i gyflwyno gwasanaethau cyhoeddus wedi dod yn fwy cymhleth dros y ddeng mlynedd diwethaf ac mae pob corff cyhoeddus yn cael eu harchwilio a'u craffu gan asiantaethau allanol yn llawer amlach nag yn y gorffennol. Yn unol â Gwasanaethau Tân ac Achub eraill, mae Gogledd Cymru wedi cwrdd â'r sialens drwy gyflogi arbenigwyr AD, TG a chyllid a gweithwyr ar amodau'r Llyfr Gwyrdd i ddarparu cefnogaeth weinyddol. Mae hefyd yn contractio rhai gwasanaethau cefnogi drwy gytundebau lefel gwasanaeth gyda'i awdurdodau unedol.

10. Fel sefydliad, mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cyflogi'r un gymhareb o staff cefnogi i weithwyr gweithredol â'r ddau Wasanaeth Tân ac Achub arall yng Nghymru.

Gwasanaeth Tân ac Achub	Nifer o staff Cefnogi	Nifer o staff Gweithredol	Cymhareb
Gogledd Cymru	106	442	0.23
Canol a Gorllewin Cymru	147	622	0.23
De Cymru	259	1108	0.24

Costau gweithwyr (parhad)

11. Mae nifer o gyfrifoldebau allweddol yn cael eu gwneud gan adrannau un neu ddau berson, megis Cydraddoldeb ac Amrywiaeth, Y Gyflogres, Iechyd a Diogelwch, Gwasanaethau Pwyllgorau a'r Dimensiynau Newydd.

Hyfforddiant

12. Ar hyn o bryd, mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn defnyddio Coleg y Gwasanaeth Tân ar gyfer datblygu ac asesu meistroli digwyddiad gweithredol a chyrsiau datblygu Diogelwch Tân craidd. Mae'r ddau faes yma'n rai o gryfderau'r Coleg ar hyn o bryd, yn wir, mae'r cyfleusterau digwyddiadau y gorau sydd ar gael ac yn darparu amgylchedd realistig iawn i ddatblygu staff Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru i reoli digwyddiadau gweithredol yn ddiogel ac effeithiol o fewn ardal y gwasanaeth. Mae'r adroddiad diweddar i farwolaeth dau Ddiffoddwr Tân yn Swydd Hertford yn ailbwysleisio pam ein bod ni, fel sefydliad angen parhau i fuddsoddi, ar y lefelau presennol o leiaf, i ddatblygu a chynnal cymwyseddau yn yr ardal risg critigol.

Adeiladau

13. Gellir gostwng costau rhedeg safleoedd yn y tymor canolig drwy gau gorsafoedd tân. Rhaid gwneud hyn drwy'r broses Cynllun Lleihau Risg. Gan fod angen ymgynghori gydag undebau llafur a chymunedau lleol, gallai'r broses hon gymryd tair mlynedd cyn i arbedion ymddangos.

Enghraifft: costau rhedeg gorsaf rhan amser £12,000 y flwyddyn
Enghraifft: costau rhedeg gorsaf criw dydd llawn amser £50,000 y flwyddyn

Peiriannau a cherbydau

14. Mae peiriannau yn cael eu prynu trwy gyfalaf ond yn cael eu cynnal drwy'r gyllideb refeniw. Mae penderfyniad i newid y nifer a math o beiriannau hefyd yn destun y broses Cynllun Lleihau Risg. Rhoddwyd ystyriaeth i'r buddion o ymestyn bywyd peiriannau, sy'n 15 mlynedd ar hyn o bryd a cherbydau ysgafn sydd rhwng 5 a 7 mlynedd. Byddai hyn yn caniatáu gohirio'r rhaglen ailosod am 2 flynedd a rhaid iddo gydbwyso yn erbyn costau prydlesu, atgyweirio a chynnal.

Cyflenwadau a Gwasanaethau

15. Roedd cyflenwadau a gwasanaethau yn bwnc toriad o 2.5% y llynedd oherwydd y ffaith ei fod yn gyllideb sefydlog. Oherwydd y pwysau sy'n wynebu'r gyllideb, penderfynwyd rhewi'r cyllidebau yma am flwyddyn arall, gan wneud arbedion effeithiolrwydd cronnus o 4.55% dros ddwy flynedd. Rydym ni'n archwilio sut allwn ni gaffael yn fwy effeithiol ac effeithlon trwy Gwerth Cymru a Firebuy.

Arbedion Effeithlonrwydd eraill

16. Yn dilyn gwaith pellach ac mewn ymgynghoriad gyda'r Trysorydd, gellir gwrthbwyso rhai o'r pwysau ddisgrifir yn y papur blaenorol gan yr arbedion effeithlonrwydd canlynol.

- **Drwy fenthyca'r arian** sydd ei angen am gyfalaf 3 mlynedd o flaen llaw a rhoi hyn ar dyddodyn, gallai hyn gynhyrchu £180,000 y flwyddyn gydag ychydig iawn o risg i'r Awdurdod. Gellid defnyddio hwn i gwrdd â'r cynnydd yng Nghynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a chostau cyfreithiol ychwanegol.

Arbedion Effeithlonrwydd eraill *(parhad)*

- **Pensiynau Afiechyd –** wedi dilyn y canllaw ar gyfer y cynllun pensiwn newydd, rhoddwyd £333,000 i'r gyllideb i gwrdd â blwyddyn 1 o 3 yr ymddeoliadau oherwydd afiechyd. Roedd hwn i fod i ariannu 2 ymddeoliad oherwydd afiechyd haen uwch (diffoddwyr tân nad ydynt yn ddigon iach i gael unrhyw gyflogaeth amgen) a 2 ymddeoliad oherwydd afiechyd haen is (ddim yn iach i fod yn ddiffoddwr tân, ond yn gallu gwneud gwaith arall). Dros y pum mlynedd diwethaf, y cyfartaledd yng Ngwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yw 3 ymddeoliad oherwydd afiechyd y flwyddyn. Cyn 2007, nid oedd ymddeoliadau oherwydd afiechyd yn cael eu dosbarthu fel ymddeoliadau haen uwch neu is. Mae'r penderfyniad i beidio â gostwng y gyllideb sylfaenol wedi ei chymryd ond hefyd i beidio â'i chynyddu ar gyfer 2008/09. Os fydd unrhyw ymddeoliadau oherwydd afiechyd yn digwydd, gellir cwrdd â'r rhain am un flwyddyn o'r gronfa bensiwn afiechyd wrth gefn bresennol.

- **Cynnal ond nid cynyddu'r nifer o weithwyr y System Dyletswydd Rhan Amser** – yn hanesyddol, nid yw Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru wedi gallu recriwtio hyd at y ffigwr sefydliadol llawn i staff y System Dyletswydd Rhan Amser. Os fyddwn ni'n gostwng y gyllideb i'r lefel Cyfatebol Llawn Amser rydym ni'n gyflogi, gan sicrhau ailosod unrhyw weithwyr sy'n gadael, gellir gostwng y pwysau cyflog o £200,000. Fodd bynnag, os fyddai nifer uchel o weithwyr yn cael eu galw allan oherwydd llifogydd a thân, ni fydd gennym ni 'rwyd diogelwch' i gwrdd â'r costau hyn.

Arbedion Effeithlonrwydd eraill *(parhad)*

- **Gan dybied codiad cyflog o 2.0% ar gyfer 2008/09 –** gan gadw mewn golwg fod staff gweithredol yn derbyn dyfarniad cyflog o 2.4% eleni a'r tebygrwydd bydd codiadau cyflog y sector gyhoeddus yn cael ei gyfyngu i oddeutu 2.0% ar gyfer y ddwy flynedd nesaf. Fe ddefnyddiodd y papurau blaenorol 3% i gyfrifo chwyddiant cyflog. Ar gyfer pob 1% yn uwch na'r ffigwr yna, byddai rhaid i'r Awdurdod ddarganfod £250,000 ychwanegol.

17. Opsiynau Arbedion Effeithlonrwydd

- **Cyfraniad y cyflogwyr i gynllun pensiwn y System Dyletswydd Rhan Amser**

Eleni, rhoddwyd y cyfle i holl weithwyr y System Dyletswydd Rhan Amser ymuno â chynllun pensiwn newydd y diffoddwyr tân. O'r 590 o staff gyflogwyd gan Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, penderfynodd 120 i ymuno.

Gallai fod yn synhwyrol gwneud darpariaeth ar gyfer 50% o holl staff y system dyletswydd rhan amser i ymuno â'r cynllun, yn seiliedig ar y niferoedd sydd wedi ymuno â'r cynllun yn genedlaethol. Byddai hyn yn golygu cynnydd o £357,000 yn y gyllideb.

Fodd bynnag, gan fod y gallu i ymuno â'r cynllun pensiwn wedi bod yn agored ac wedi ei gyhoeddi ers 1 Ebrill 07, gallai Aelodau gredu y byddai'r rhai oedd yn dymuno ymuno â'r cynllun fod wedi gwneud hynny eisoes a byddai cynnydd o £148,000 yn ddigonol i ariannu'r 120 o weithwyr y System Dyletswydd Rhan Amser sydd wedi cymryd yr opsiwn i ymuno â'r cynllun pensiwn.

17. Opsiynau Arbedion Effeithlonrwydd *(parhad)*

- **Diogelwch Cymunedol**

Mae gan Awdurdodau Tân ac Achub ddyletswydd statudol nawr i hyrwyddo diogelwch cymunedol fel rhan o'i Gynllun Lleihau Risg drafft. Mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn anelu i gwblhau 30,000 o archwiliadau diogelwch tân yn y cartref yn flynyddol. Mae hyn er mwyn sicrhau fod pob cartref yng Ngogledd Cymru yn derbyn archwiliad diogelwch yn y cartref o fewn 9 mlynedd. Mae hyn yn cael ei ddarparu ar hyn o bryd gyda chymorth grant o £200,000 oddi wrth Lywodraeth Cynulliad Cymru. Mae angen i Lywodraeth y Cynulliad egluro dyfodol tymor hir y grantiau yma ac adnabod os ydynt yn mynd i gael eu trosglwyddo i'r Grant Cynnal Refeniw. Mae cwblhau'r lefel yma o archwiliadau yn y cartref yn cael ei wneud drwy ddargyfeirio adnoddau o feysydd eraill o fewn y gwasanaeth, nid yw hyn yn gynaliadwy.

Gellir ariannu Diogelwch Cymunedol ar ba bynnag lefel mae'r Awdurdod yn benderfynu arno, gyda'r cynnydd cyfatebol mewn diogelwch. Mae opsiwn i beidio ag ariannu unrhyw gynydd yn y gwaith yma. Yn yr achos hynny, byddai lefelau gweithgaredd achos yn newid yn ôl yn llai na 10,000 o archwiliadau diogelwch tân yn y cartref y flwyddyn gyflawnwyd yn 2005/06, gyda'r posibilrwydd y gallai'r cyfradd diweddar mewn marwolaethau tân gael ei gynnal hefyd.

18. Pwysau yn y dyfodol

Mae nifer o bwysau costau anfesuredig fydd angen mynd i'r afael â hwynt yn 2009/10 a thu hwnt. Cost y system radio newydd *Firelink* a chost newid offer amddiffyn personol drwy brosiect dilledu integredig neu drwy ffyrdd eraill.

18. Pwysau yn y dyfodol *(parhad)*

Mae'n amlwg y byddai aelodau yn dymuno cymryd setliadau Grant Cefnogi Refeniw (RSG) y dyfodol i ystyriaeth ar gyfer 2008/09 a thu hwnt, fydd yn rhan o'r setliad tair mlynedd. Ni fydd yr Adolygiad Cynhwysfawr o Wariant mor hael ag y mae wedi bod yn y gorffennol a bydd hyn yn effeithio'r sector gyhoeddus gyfan. Mae arwyddion y bydd setliadau yng Nghymru oddeutu 2%-2.5% allai gynnwys unrhyw fentrau newydd.

I grynhoi, drwy wneud arbedion effeithlonrwydd a rheoli rhai o'r pwysau costau a dewis yr opsiwn isaf i bensiynau y System Dyletswydd Rhan Amser a'r cyfanswm llawn ar gyfer diogelwch cymunedol, yna byddai'r cynnydd yn y gyllideb yn £1.27 miliwn sy'n gynydd o 4.29%.

Am bob 1% sy'n is na'r cynnydd, rhaid darganfod £300,000 o arbedion.

19. Argymhelliad

Fod aelodau yn nodi cynnwys yr adroddiad hwn.